

OCENA UŻYTKOWOŚCI MIĘSNEJ MIESZAŃCÓW KRÓLIKÓW RASY BIAŁEJ DUŃSKIEJ I BIAŁEJ NOWOZELANDZKIEJ

Marian Brzozowski

Instytut Produkcji Drobiarskiej SGGW-AR w Warszawie
Zakład Hodowli i Użytkowania Zwierząt Futerkowych i Drobego Inwentarza

WSTĘP

Aktualnie prowadzone są liczne badania na różnych gatunkach zwierząt, mające na celu intensyfikację produkcji mięsa. Jednym ze sposobów, prowadzącym do tego celu, jest użycie do produkcji odpowiednich ras mieszańców lub mieszańców międzyrasowych, odznaczających się wysokimi wskaźnikami użytkowości mięsnej. Prace z tego zakresu prowadzone są również i na królikach. W badaniach tych poszukuje się wskaźników określających użytkowość mięsną, a także podejmuje się próby ustalenia wielkości tych parametrów dla różnych ras i mieszańców międzyrasowych [1, 3, 4, 6, 7, 10].

Celem niniejszej pracy było sprawdzenie przydatności mieszańców rasy białej duńskiej i białej nowozelandzkiej do produkcji młodych królików rzeźnych w istniejących warunkach drobnotowarowych ferm.

MATERIAŁ I METODYKA

Materiał doświadczalny stanowiły 70-dniowe mieszańce samców białych duńskich z samicami uzyskanymi z krzyżówek samców białych duńskich z samicami białymi nowozelandzkimi. Króliki odchowywano na fermie w Brwinowie. Młode króliki odsadzano w wieku 4 tygodni i umieszczano w klatkach po 4 sztuki. Były to klatki z podłogą rusztową. Wymiary klatek: 80×80×60 cm. Zwierzęta żywiono do woli sianem łąkowym i mieszanką granulowaną nr 159. Mieszanka ta zawierała w 1 kg: białka surowego 15,9%, tłuszczu surowego 2,4%, włókna surowego 9,2%, bezazotowych wyciągowych 53,2%, popiołu surowego 5,1 procent. Króliczęta dostawały też dodatek soli mineralnych, witamin i środka kokcydiostatycznego w postaci Polfamixu A, rozpuszczonego w

Tabela 1

Wyniki analizy rzeźnej królików

Wyszczególnienie	Masa	
	w g	w %
Przed ubojem	1740	9,95
Po uboju	1690	9,93
Krwi	50	20,82
Skóry przed mizdrowaniem	184	14,46
Przewodu pokarmowego	396	19,04
Tuszki ciepłej	1090	9,33
Tuszki schłodzonej	1053	10,71
Tuszki z podrobami	865	11,73
Wątroby	61	25,05
Nerek, płuc, serca	29	17,12
Tuszki bez podrobów	775	12,10
Podrobów	90	20,93
Odpadów	810	10,37
Strat ubojowych	65	24,98

wodzie do picia. 10-tygodniowe króliki poddano ubojowi i dokonano analizy rzeźnej według planu przedstawionego w tabeli 1. Na schłodzonych tuszkach przeprowadzono pomiary zoometryczne. Następnie tuszki podzielono na wyręby podstawowe według metody Portsmoutha [8]: przód — cięto na wysokości ostatniego łuku żebrowego, comber i zad — na wysokości ostatniego kręgu lędźwiowego. W wyrębach oznaczono zawartość mięsa, kości i tłuszczu. Analiza rzeźna umożliwiła wyliczenie wydajności rzeźnej. Pomiary zoometryczne posłużyły do wyliczenia indeksów:

$$\text{zwięzłości} = \frac{\text{obwód klatki piersiowej}}{\text{długość tuszki}} \times 100 (\%),$$

$$\text{formatu tuszki} = \frac{\text{szer. klatki piersiowej} + \text{szer. lędźwi} + \text{szer. zadu}}{3 \times \text{długość tuszki}} \times 100 (\%).$$

Wyniki opracowano statystycznie. Podjęto także próbę ustalenia istotności różnic między płciami odnośnie wydajności rzeźnej, udziału mięsa, kości i tłuszczu w tuszce i w wyrębach.

WYNIKI

Średnia masa ciała 10-tygodniowych królicząt doświadczalnych wynosiła 1740 g. Wielkość ta, podobnie jak i wydajność rzeźna (50,03%), były niższe niż u ras użytych do krzyżowania. Bejnarowicz [2] w swoich badaniach uzyskał u 10-tygodniowych królików białych nowozelandzkich,

wychowywanych w podobnych warunkach i żywionych taką samą mieszanką, masę przedubojową 2090 g, a wydajność rzezną 50,68%, natomiast u białych duńskich — odpowiednio 1815 g i 52,98 procent. Zbliżone wyniki otrzymali w swoich doświadczeniach Kuźniewicz [5], Niedźwiadek [6], Sheelje [9]. Szczegółowe wyniki analizy rzeźnej są przedstawione w tabeli 1.

Dalszym etapem badań było przeprowadzenie pomiarów tuszek. Otrzymano następujące średnie wyniki: długość tuszki (od drugiego kręgu szyjnego do nasady ogona) 30,7 cm, obwód klatki piersiowej (za łopatką) 20,7 cm, szerokość klatki piersiowej (za łopatką) 5,5 cm, największa szerokość lędźwi 5,4 cm, szerokość zadu w guzach biodrowych 6,4 cm. Dane te umożliwiły obliczenie indeksów kształtu tuszki. Indeks zwięzłości wyniósł 67,7%, zaś indeks formatu tuszki 18,7 procent. Świad-

Tabela 2

Wyniki dysekcji szczegółowej królików

Wyszczególnienie	Masa w g	Udział (w %)		
		mięsa	kości	tłuszczu
Tuszka	788	81	14	3
Przód	294	78	16	4
Comber	187	84	9	4
Zad	290	83	15	0,5

czą one o dobrej budowie tuszek króliczych. Tuszki są krępe, walcowate, dobrze umięśnione. Następnie dokonano dysekcji szczegółowej tuszek. Wyniki zestawione w tabeli 2 wskazują na dobrą jakość tuszek.

WNIOSKI

1. Osiągnięta przez mieszańce masa ciała (1740 g) i wydajność rzeźna (50,03%) świadczą o stosunkowo wysokim udziale części jadalnych u młodych, 70-dniowych królików, i wskazują na ich przydatność do produkcji młodego żywca.

2. Wartości indeksów, udział wyrębów, procentowa zawartość mięsa, kości oraz tłuszczu w tuszce i w poszczególnych wyrębach świadczą o prawidłowym rozwoju zwierząt i ich predyspozycji w kierunku użytkowania mięsnego.

3. U 10-tygodniowych królików nie stwierdzono statystycznie istotnych różnic między płcią przy porównywaniu cech związanych z użytkowością rzeźną.

4. Reasumując — badane mieszańce odpowiadają wymaganiom stawianym królikom brojlerowym.

LITERATURA

1. Bednarz M., Frindt A.: Ocena użytkowości rzeźnej królików rasy białej nowozelandzkiej, kalifornijskiej i ich mieszańców. Roczn. Nauk rol. Ser. B, t. 97, z. 2, 1975, 65-76.
2. Bejnarowicz J.: Ocena użytkowości rzeźnej królików rasy białej duńskiej i białej nowozelandzkiej. Praca magisterska SGGW-AR. Wyd. Zoot. Warszawa, 1976.
3. Herman W.: Brojlery królicze — intensywna gałąź produkcji. Hod. drobn. Inwen. 1, 1970, 8-10.
4. Kuźniewicz A., Gawlik S., Kuźniewicz J.: Zastosowanie pomiarów zoometrycznych w ocenie pokroju królików typu brojlerowego. Zesz. nauk. AR Wroc., Zoot. XIX, 104, 1973, 201-210.
5. Kuźniewicz J.: Wpływ zróżnicowanego poziomu melasy w mieszankach granulowanych na wielkość przyrostów i jakość tusz brojlerów króliczych rasy białej popieln. i białej nowozel. Zesz. nauk. AR. Wroc., Zoot. XIX, 104, 1973, 185-100.
6. Niedźwiadek S.: Wyniki badań nad użytkowością królików rasy BNZ. Hod. drobn. Inwen 7.-8, 1974, 21-24.
7. Ocetkiewicz J.: Użytkowość rzeźna królików białych nowozel. Hod. drobn. Inwen. 12, 1971, 10-11.
8. Portsmouth J.: Commercial Rabbit meat production. Illife books Ltd., London 1962.
9. Sheelje R., Nichaus H., Werner K.: Kaninchenmast, Verlag Eugen Ulmar, Stuttgart 1976.
10. Szelepow E.: Vyrasčivanie krolikov na racionach s rozličnym sodierzaniem koncentratov. Krolikovodstvo i zvierovodstvo 8, 1964, 7-9.

M. Бжозовски

ОЦЕНКА МЯСНОЙ ПРОДУКТИВНОСТИ ПОМЕСЕЙ КРОЛИКОВ БЕЛОЙ ДАТСКОЙ И БЕЛОЙ НОВОЗЕЛАНДСКОЙ ПОРОД

Резюме

Целью труда было определение пригодности помесей кроликов белой датской (БД) и белой новозеландской (БНЗ) породы для производства молодых убойных кроликов в условиях мелких единоличных хозяйств. Опытный материал составляли 70-дневные помеси, полученные в результате скрещивания белых датских самцов с самками F_1 — помесями: самец БД х самка БНЗ. Кроликов кормили вволю гранулированной смесью 159 с прибавкой лугового сена. Проводили убойный анализ и подробную диссекцию, а также проводились промеры тушек. В исследуемой популяции были получены несколько более низкие показатели мясной продуктивности, чем для пород БД и БНЗ, т.е. убойный вес составлял 1740 г (БНЗ — 2090 г, БД — 1815 г).

Убойный выход помесей — 50,03% равнялся результатам, полученным у породы БНЗ, а была ниже у БД (52,98%). Процентное участие отрубов в тушке (передняя часть 38%, седло 24%, задняя часть 38%), содержание мяса 82%, костей 14% и жира 2,6% и величин показателей: плотности тушки — 67,6% и

ее формы — 18,7%, свидетельствуют о хорошем росте животных и их правильном строении. Тушки короткие, цилиндрические, с хорошей мускулатурой.

Не установлены статистически существенные различия между полами по отношению к оцениваемым ползовательным признакам. Резюмируя, следует констатировать, что исследуемые помеси отвечают требованиям, предъявляемым по отношению к молодым убойным кроликам.

M. Brzozowski

MEAT PERFORMANCE ESTIMATION IN CROSSBREEDS OF WHITE DANISH AND WHITE NEWZEALAND RABBITS

Summary

The aim of the work was to determine the suitability of white Danish (WD) and white Newzealand (WNZ) rabbits for production of young fattened rabbits under conditions of small private peasant farms. The experimental material constituted 70-day old crossbreeds obtained in consequence of crossing white Danish males with F₁ crossbreed females: WD male x WNZ female. Rabbits were fed ad libitum granulated mixture 159 with an addition of meadow hay. The slaughter analysis and detailed dissection as well as body measurements of carcasses were carried out. Some meat performance indices were lower in the population tested as compared with the WD and WNZ breeds, i.e. the post-slaughter weight amounted to 1740 g (WNZ — 2090 g, WD — 1815 g).

The carcass dressing of crossbreeds — 50.03% was equal to the results obtained for the WNZ breed and lower than for the WD breed (52.98%). The percentual content of particular cuts in the carcass (forepart — 38%, saddle — 24%, hind part — 38%), the meat content — 82%, bones — 14%, fat — 2.6% as well as the index of carcass compactness — 67.6% and that of its form — 18.7%, prove a good growth of animals and their correct structure. Carcass short, cylindrical, well-muscled.

No statistically significant differences between sexes with regard to performance features estimated were observed. While summing up the results it can be stated that the crossbreeds investigated correspond with the requirements put towards young fattened rabbits.